

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości zorganizowały 23 października 2009 r. V Konferencję Ewaluacyjną pt. *Ewaluacja - narzędzie podnoszenia jakości wydatkowania środków publicznych*. Związana z kryzysem ekonomicznym potrzeba niezmiernie starannego wydatkowania środków publicznych wymaga bezwzględnie budowy odpowiedniego zaplecza informacyjnego, które pozwala opierać procesy decyzyjne o rzetelną analizę skutków finansowych projektowanych działań oraz dostarcza podstaw do oceny efektywności zrealizowanych wydatków. Taka właśnie rola przypada dziś ewaluacji, będącej elementem zarządzania bazującego na wiarygodnych, empirycznych przesłankach (evidence-based policy). Bogaty warsztat badań ewaluacyjnych dostarcza rozwiązań, które mogą być odpowiedzią na najważniejsze potrzeby informacyjne instytucji i decydentów odpowiedzialnych za sposób wydatkowania środków budżetowych.

Celem tegorocznej Konferencji Ewaluacyjnej było zainicjowanie dyskusji nad wkładem, jaki ewaluacja może wnieść do funkcjonowania sfery budżetowej w obecnej sytuacji makroekonomicznej oraz rolę, jaką może odgrywać w tworzeniu nowych metod zarządzania finansami publicznymi. Od momentu przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej nastąpił rozwój ewaluacji związany z formalnymi wymogami przeprowadzania oceny wydatkowania środków europejskich. Ukształtowało się spore środowisko doświadczonych ekspertów w zakresie badań ewaluacyjnych, a Polska wyróżnia się pozytywnie na tle innych krajów. Zwracali na to uwagę zaproszeni na konferencje goście zagraniczni: Jonathan D. Breul – Dyrektor Zarządzający IBM Center for the Business of Government, Werner Schmidt z Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Peter van der Knapp z Netherlands Court of Audit.

Różnorodność doświadczeń i perspektyw prezentowanych przez zaproszonych prelegentów - przedstawicieli administracji centralnej i regionalnej, rządowych komórek strategicznych, ekspertów w dziedzinie finansów publicznych, a także praktyków badań ewaluacyjnych - ukazała zgodnie z zamierzeniem organizatorów potencjał ewaluacji jako instrumentu zarządzania publicznymi środkami, wychodzący daleko poza fundusze strukturalne, z którymi badania ewaluacyjne były dotąd głównie kojarzone.

Konferencji towarzyszyła publikacja wydana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości *Ewaluacja wobec wyzwań stojących przed sektorem finansów publicznych* pod redakcją A. Haber i M. Szałaja (Warszawa 2009). Publikacja jest kolejną pozycją z w serii PARP *Ewaluacja*. Pierwsza część poświęcona jest tematyce wykorzystania ewaluacji jako narzędzia zapewniającego racjonalne, oszczędne i efektywne gospodarowanie funduszami publicznymi. Druga część publikacji to artykuły prezentujące metodologię badań ewaluacyjnych. Najważniejsze poruszane tu wątki to: wykorzystanie badań internetowych, budowanie jakości w procesie realizacji badania oraz aspekt przyczynowości w badaniach ewaluacyjnych.

Badania internetowe to obecnie najszybciej rozwijająca się gałąź badań społecznych i marketingowych, wypierająca powoli badania telefoniczne i techniki focusowe. Zakres zmian wywołanych przez wykorzystanie Internetu w komunikacji społecznej wywiera duży wpływ na sposób realizacji badań, w tym również badań ewaluacyjnych. Możliwości wykorzystania Internetu w ewaluacji są większe niż w wielu innych obszarach badawczych, ponieważ badania te realizowane są w dobrze zdefiniowanych obszarach, a dotarcie do podmiotów ułatwiają bazy danych prowadzone na potrzeby wdrażania programów. W publikacji znajdujemy m.in. artykuł J. M. Zająca i D. Batorskiego poświęcony metodom zwiększenia zwrotności w badaniach ewaluacyjnych prowadzonych metodą CAWI. Jednym z najistotniejszych problemów w realizacji badań ankietowych przez Internet jest zapewnienie wystarczającego *response rate*. Autorzy zamieszczają konkretne wskazówki służące zwiększaniu stopnia realizacji próby na różnych etapach procesu badawczego.

W ciągu ostatnich dwóch lat obserwowany jest wzrost liczby badań ewaluacyjnych zlecanych przez polskie instytucje publiczne. Coraz ważniejsza staje się zatem jakość oferowanych na rynku usług ewaluacyjnych. Publikacja proponuje rozwiązania zapewniające odpowiednią jakość badania ewaluacyjnego i metody jego kontroli. Zwraca tu uwagę artykuł A. Haber i M. Kalinowskiego *Metody kontroli w badaniach ewaluacyjnych*. Autorzy – praktycy badań - wskazują na wymóg aktywnej roli zamawiającego badanie. To właśnie zleceniodawca zna specyfikę respondentów, posiada informacje zgromadzone we wcześniejszych projektach o podobnym charakterze i powinien określić standardy i mechanizmy kontroli uwzględnione zarówno w projekcie badania, jak i w jego kosztorysie.

Oprac. J. Kulczycka